

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Sučanskej a sudcov JUDr. Emila Franciscyho a JUDr. Eleny Siebenstichovej, v právnej veci žalobcu **T. B.**, bývajúceho v R., zastúpeného JUDr. M. V., advokátom so sídlom v P., proti žalovanej **A., a.s.** so sídlom v B., IČO: X., o **náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Topoľčany pod sp. zn. 4 C 65/2004, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 27. apríla 2010 sp. zn. 6 Co 244/2009, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a .**

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Topoľčany rozsudkom z 5. júna 2007 č.k. 4 C 65/2004-219 žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcovi náhradu škody, a to za vytrpenú bolesť vo výške 2 302 500 Sk a za

sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 3 771 000 Sk. Konanie v časti o zaplatenie odškodnenia za bolesť v sume 4 131 600 Sk a za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 6 138 000 Sk zastavil. Žalobu v časti o zaplatenie odškodnenia za bolesť v sume 3 151 500 Sk a za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 4 707 000 Sk zamietol. Žalovanej uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok za návrh na začatie konania a nahradiť trovy konania žalobcovi a tiež štátu. Vychádzal z toho, že 1. augusta 2002 došlo k dopravnej nehode, pri ktorej bolo poškodené zdravie žalobcu (utrpel mnohopočetné zranenia ohrozujúce život a hemoragický šok spôsobený stratou krvi, musel absolvovať bolestivé preväzy, v súvislosti s fraktúrou sánky mal problémy s prijímaním potravy, mal pomliaždený mozog na pravej strane, zlomeninu hrudnej kosti, prasknutie lebky na ľavej strane a pomliaždenie pľúc, prekonal zápal pľúc, sepsu, musel absolvovať viacero operácií, 19. júna 2003 mu bola amputovaná ľavá dolná končatina v stehne, od januára 2003 je v starostlivosti psychiatra pre depresívne stavy). Na základe vykonaného dokazovania dospel súd prvého stupňa k záveru, že návrh na náhradu škody je dôvodný, i keď nie v celom rozsahu. Vzhľadom na následky poškodenia žalobcovho zdravia uzavrel, že sú splnené podmienky pre mimoriadne zvýšenie náhrady za bolesť a tiež za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa vyhlášky č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženía spoločenského uplatnenia v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 32/1965 Zb.“). Za primerané považoval odškodnenie bolesti vo výške 2 302 500 Sk a odškodnenie sťaženía spoločenského uplatnenia vo výške 3 771 000 Sk. Keďže v časti odškodnenia za bolesť v sume 4 131 600 Sk a odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 6 138 000 Sk vzal žalobca žalobu späť, súd konanie zastavil. Vo zvyšku žalobu – ohľadom odškodnenia za bolesť v sume 3 151 500 Sk a odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 4 707 000 Sk – ako neopodstatnenú zamietol. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil poukazom na § 142 ods. 3 a § 148 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie účastníkov konania Krajský súd v Nitre rozsudkom z 27. novembra 2007 sp. zn. 6 Co 176/2007 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti a v časti náhrady trov konania štátu potvrdil. V ostatnej napadnutej vyhovujúcej časti nad sumu 334 500 Sk za bolesť a nad sumu 1 203 000 Sk za sťaženie spoločenského uplatnenia napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol. Žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania. Odvolací súd v odôvodnení uviedol, že súd prvého stupňa riadne zistil skutkový stav a dospel k správne mu záveru, že sú dané dôvody pre mimoriadne zvýšenie odškodnenia za bolesť aj za sťaženie spoločenského uplatnenia. Na

rozdiel od súdu prvého stupňa ale uzavrel, že žalobca neprekonal tak enormne výrazné útrapy, ktoré by odôvodňovali zvýšenie odškodnenia za bolesť vo výške 25-násobku základného bodového ohodnotenia a ani u neho nedošlo k takým závažným zmenám v osobnej, rodinnej, pracovnej a spoločenskej oblasti jeho života, ktoré by odôvodňovali zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia na 30-násobok základného bodového ohodnotenia. Pri určovaní výšky mimoriadneho odškodnenia vychádzal odvolací súd z počtu bodov ustáleného na základe znaleckých posudkov súdom prvého stupňa (za bolesť 1535 bodov a za sťaženie spoločenského uplatnenia 2095 bodov). Pri úvahách o primeranosti výšky odškodnenia vzal na zreteľ, že v čase poškodenia zdravia žalobcu sa nároky poškodeného posudzovali podľa vyhlášky č. 32/1965 Zb., ktorá neurčovala hranice odškodnenia, výšku náhrad neobmedzovala a robila ju závislou len na úvahe súdu. Z dôvodu zamedzenia neprimeranému zneužívaniu tejto neobmedzenosti sa nároky na mimoriadne zvýšenie odškodnenia bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia v súčasnosti posudzujú podľa novej právnej úpravy – zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 437/2004 Z.z.“). Aby nedochádzalo k nadmieru vysokému zvyšovaniu náhrad priznávaných poškodeným, určuje tento zákon maximálnu hranicu zvýšenia. Aj keď v predmetnej veci nie je možné aplikovať túto novú právnu úpravu, treba na ňu poukázať, lebo takým zvýšením odškodnenia za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, aké priznal žalobcovi súd prvého stupňa, by došlo k jeho nadmernému zvýhodneniu oproti aj závažnejším prípadom v súčasnosti. Podľa výpočtu odvolacieho súdu podľa zákona č. 437/2004 Z.z. by mal žalobca nárok na odškodnenie za bolesť maximálne vo výške 383 750 Sk a za sťaženie spoločenského uplatnenia maximálne vo výške 785 625 Sk. Vzhľadom na to považoval žalobu za opodstatnenú len čo do odškodnenia za bolesť v sume 334 500 Sk a čo do odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 1 203 000 Sk. Keďže žalovaná nepodala odvolanie v rozsahu uvedených súm, ale iba nad ich výšku do súm priznaných súdom prvého stupňa, odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vo vyhovujúcej časti tak, že žalobu nad tieto sumy zamietol. V nadväznosti na to rozsudok v žalobcom napadnutej zamietajúcej časti potvrdil; toto rozhodnutie potvrdil aj v časti trov štátu.

Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 27. novembra 2007 sp. zn. 6 Co 176/2007 napadol žalobca dovolaním. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 30. septembra 2009 sp. zn. 3 Cdo 77/2008 rozsudok odvolacieho súdu zrušil vo výroku, ktorým bol rozsudok Okresného súdu Topoľčany z 5. júna 2007 č.k. 4 C 65/2004-219 v ostatnej napadnutej vyhovujúcej časti nad sumu 334 500 Sk za bolesť a nad sumu 1 203 000 Sk za sťaženie spoločenského uplatnenia zmenený tak, že sa žaloba zamietla, bolo rozhodnuté o náhrade trov konania a vec v rozsahu zrušenia vrátil Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie. Ako vyplýva z odôvodnenia tohto uznesenia, dôvodom pre zrušenie rozsudku odvolacieho súdu v časti náhrady za bolesť nad sumu 334 500 Sk bola jednak existencia tzv. inej procesnej vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. spočívajúca v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, a jednak nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), keď pri určovaní primeranej výšky náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia zohľadnil a vzal na zreteľ ustanovenia zákona č. 437/2004 Z.z., ktoré na daný prípad nebolo možné aplikovať; v danom prípade prichádzala do úvahy aplikácia ustanovení vyhlášky č. 32/1965 Zb. (§ 11 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z.).

V ďalšom konaní Krajský súd v Nitre rozsudkom z 27. apríla 2010 sp. zn. 6 Co 244/2009 rozsudok Okresného súdu Topoľčany z 5. júna 2007 č.k. 4 C 65/2004-219 v napadnutej vyhovujúcej časti nad sumu 11 103,37 € (334 500 Sk) za bolesť a nad sumu 39 932,28 € (1 203 000 Sk) za sťaženie spoločenského uplatnenia zmenil tak, že žalobu zamietol. Žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania. Súčasne zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v časti povinnosti žalovanej zaplatiť súdny poplatok tak, že jej uložil povinnosť zaplatiť z tohto titulu 2 551,50 €. Po doplnení dokazovania výsluchom žalobcu ako účastníka konania dospel k zhodnému názoru ako súd prvého stupňa, že žalobcovi patrí zvýšenie odškodnenia za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. Odvolací súd sa však nestotožnil s rozsahom, akým súd prvého stupňa zvýšil odškodnenie za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, a preto prehodnotil jeho rozhodnutie výlučne z hľadiska primeranosti odškodnenia. Na rozdiel od súdu prvého stupňa bol odvolací súd toho názoru, že u žalobcu nedošlo tak enormne zvýšeným útrapám v súvislosti s bolesťou súvisiacou priamo s liečbou úrazu a nedošlo ani k takým výrazným a závažným zmenám spôsobu života, ktoré by odôvodňovali zvýšenie odškodnenia v rozsahu 25 násobku za bolesť a 30 násobku za sťaženie spoločenského uplatnenia. Odvolací súd pri posúdení dôvodnosti a rozsahu odškodnenia vychádzal zo

znaleckého posudku MUDr. O., z ktorého nevyplýva, že by liečba žalobcu bola komplikovaná alebo sťažená a z toho dôvodu, že by bolo pri liečbe zvýšené nepohodlie žalobcu s prežívaním ťaživých útrap; žalobca ani sám neprodukoval v konaní žiaden dôkaz, ktorý by preukázal, že pri liečbe boli použité aj iné lieky ako bežne používané aj inými ľuďmi pri rovnakých útrapách. Vzhľadom na to bol odvolací súd toho názoru, že zvýšenie odškodnenia za bolesť je opodstatnené vo výške 5 násobku základného počtu bodov v celkovej sume 406 500 Sk a žalobcovi po odpočítaní už vyplatenej sumy 72 000 Sk z tohto titulu prináleží suma 334 500 Sk, o priznaní ktorej bolo už právoplatne rozhodnuté. Pri rozhodovaní o odškodnení za sťaženie spoločenského uplatnenia vzal do úvahy, že u žalobcu nejde o osobu, ktorá by pred úrazom vyvíjala nejakú výnimočnú činnosť či už v pracovnom, spoločenskom, kultúrnom alebo športovom živote; žalobca pred úrazom žil bežným spôsobom života, nebol angažovaný vo verejnom alebo športovom živote, vykonával bežnú, fyzicky nie náročnú podnikateľskú činnosť. V dôsledku úrazu sa žalobca nestal bezvládnym, ochrnutým, neschopným vykonávať bežné denné činnosti, nestal sa plne odkázaným na pomoc inej osoby vo všetkých potrebách, naďalej mu zostalo postavenie v rodine, žije v manželstve. Poškodenie zdravia žalobcu, ktoré u neho nastalo v dôsledku úrazu, spôsobilo jeho obmedzenie iba v bežných ľudských aktivitách, nie však v takom rozsahu, ktorý by odôvodňoval odškodnenie priznané súdom prvého stupňa vo výške 30 násobku základného počtu bodov. Na základe uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že zvýšenie odškodnenia žalobcu titulom sťaženia spoločenského uplatnenia je primerané vo výške 10 násobku základného počtu bodov v celkovej sume 1 257 000 Sk a žalobcovi po odpočítaní už vyplatenej sumy 54 000 Sk z tohto titulu prináleží suma 1 203 000 Sk, o priznaní ktorej bolo už právoplatne rozhodnuté. Pokiaľ žalobca v odvolacom konaní predložil nové lekárske správy týkajúce sa jeho súčasného zdravotného stavu a nimi preukazoval dôvodnosť nároku na zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia v požadovanej výške, odvolací súd na ne neprihliadol s poukazom na to, že sťaženie spoločenského uplatnenia vzniká v čase, keď je možné zdravotný stav poškodeného považovať za ustálený a kedy je možné posúdiť, aký má zdravotný stav poškodeného preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre životné úkony poškodeného, a že v prípade zhoršenia už ustáleného zdravotného stavu alebo výskytu nových následkov súvisiacich s úrazom žalobcovi vzniká nový (ďalší) nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia, ktorý predtým neexistoval. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil § 142 ods. 3 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie a uplatnil v ňom dovolacie dôvody v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. Poukázal na to, že súdy oboch stupňov zhodne vychádzali zo záveru, že v danej veci ide o prípad hodný osobitného zreteľa v zmysle § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. a že vytrpené bolesti a sťaženie spoločenského uplatnenia nemožno odškodniť len v rámci základného bodového ohodnotenia. Rozdielnosti ich rozhodovania sa týkali len primeranosti zvýšenia základného bodového ohodnotenia bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia. Odvolací súd nesprávne interpretoval uvedené ustanovenie tak, že predmetné zvýšenie odškodnenia je prípustné len v celkom výnimočných prípadoch hodných osobitného zreteľa, kedy zapojenie poškodeného do spoločenského života bolo na mimoriadne vysokej úrovni. Uvedený názor odvolacieho súdu je diskriminačný a vývojom prekonaný. Nesúhlasil s hodnotením jeho liečby odvolacím súdom a trval na tom, že liečba bola z dôvodu opakovaných zápalov komplikovaná, sťažená s následkom amputácie ľavej dolnej končatiny, čo potvrdil aj znalec MUDr. O.. Počas liečby a následnej dlhodobej rehabilitácie vytrpel veľké až trýznivé bolesti, jeho liečba bola značne dlhá; s liečbou prežitú traumu možno podľa jeho názoru hodnotiť na hranici únosnosti. Uviedol, že úraz utrpel v najproduktívnejšom veku (43 rokov), pred vznikom ujmy na zdraví sa zapájal do spoločenského života v takej miere a v takých oblastiach, ktoré mu vyhovovali a ktoré mu poskytovali a dávali záruku kvalitného života. Poškodenie zdravia výrazne obmedzilo jeho uplatnenie v spoločenskom živote, pričom z niektorých oblastí ho priamo vylúčilo, napr. v športe, ujma na zdraví ho celoživotne poznačila najmä pri výkone povolania, čo konštatovala aj Sociálna poisťovňa (podľa nej pokles jeho zárobkovej schopnosti predstavuje 75 %). Preto mal za to, že pri oboch nárokoch nebol daný dôvod na zníženie odškodnenia priznaného súdom prvého stupňa. Žalobca ďalej vyčítal odvolaciemu súdu, že nerešpektoval právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyslovený v uznesení z 30. septembra 2009 sp. zn. 3 Cdo 77/2008. V ďalšej časti dovolania žalobca poukázal na jeho súčasný zdravotný stav, vyplývajúci z následných lekárskeho vyšetrení. Zo všetkých týchto dôvodov žalobca žiadal rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že rozsudok odvolacieho súdu je vecne správny a navrhla dovolanie zamietnuť. Nesúhlasila s názorom, že odvolací súd nesprávne a diskriminačne interpretoval § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. Odvolací súd podľa jej názoru správne poukázal na dôvody, pre ktoré je potrebné výšku náhrad priznaných súdom prvého stupňa znížiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je dôvodné.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z najzávažnejších procesných väd, zaoberal sa dovolací súd otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Žiadna z týchto väd nebola v dovolaní namietaná a ani nevyšla najavo v dovolacom konaní.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnúť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom

súdnom konaní. Dovolateľ i keď v dovolaní namietal, že k tzv. inej procesnej vade konania v konaní došlo, podstatu tejto vady však nekonkretizoval. Dovolací súd napriek tomu nezistil opodstatnenosť žalobcom vyššie tvrdenej inej vady konania v zmysle § 242 ods. 1 písm. b/ O.s.p.

Žalobca v dovolaní tvrdí, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní veci dospel k právnemu záveru, že odvolací súd správne na danú vec pri určení výšky náhrady za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia aplikoval vyhlášku č. 32/1965 Zb. (§ 11 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z.).

Podľa § 1 vyhlášky č. 32/1965 Zb. sa bolesti a sťaženie spoločenského uplatnenia spôsobené úrazom, chorobou z povolania alebo iným poškodením na zdraví odškodňujú jednorazove. V zmysle § 2 ods. 1 vyhlášky sa odškodnenie za bolesť poskytuje za bolesti spôsobené poškodením na zdraví, jeho liečením alebo odstraňovaním jeho následkov, a to podľa zásad a sadziieb ustanovených v prílohe vyhlášky. Odškodnenie za bolesť musí byť primerané povahe poškodenia na zdraví a priebehu liečenia. Podľa § 2 ods. 3 vyhlášky sa odškodnením za bolesť neodškodňujú straty na zárobku. V zmysle § 4 ods. 1 vyhlášky sa sťaženie spoločenského uplatnenia odškodňuje, ak poškodenie na zdraví má preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre životné úkony poškodeného, pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo pre plnenie jeho spoločenských úloh. Odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia musí byť primerané povahe následkov a ich predpokladanému vývoju, a to v rozsahu, v akom sú obmedzené možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a spoločnosti. Podľa § 4 ods. 3 vyhlášky odškodnením za sťaženie spoločenského uplatnenia sa neodškodňujú straty na zárobku. Pri odškodňovaní sťaženia spoločenského uplatnenia sa

vychádza zo základného počtu bodov, ktorým bolo toto sťaženie ohodnotené v lekárskom posudku (§ 6 ods. 1 vyhlášky). Podľa § 6 ods. 2 vyhlášky sa suma zodpovedajúca základnému počtu bodov zistenému lekárom primerane zvýši až na dvojnásobok podľa predpokladov, ktoré poškodený vo veku, v ktorom bol poškodený na zdraví, mal pre uplatnenie v živote a v spoločnosti a ktoré sú v dôsledku poškodenia obmedzené alebo stratené. Týmito predpokladmi sa rozumie najmä možnosť uplatniť sa v rodinnom, politickom, kultúrnom a športovom živote, ďalej možnosť voľby povolania a ďalšieho sebavzdelávania; pritom sa prihliada na to, či ide o muža alebo ženu a pri odstrániteľnosti trvalých následkov aj na upozornenie lekára podľa § 10 vyhlášky.

Ustanovenie § 7 ods. 1 vyhlášky č. 32/1965 Zb. určuje výšku odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia sumou 60 Sk za jeden bod. Celková výška odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia z jedného poškodenia na zdraví nesmie presiahnuť sumu 240 000 Sk; z toho odškodnenie za bolesť nesmie presiahnuť sumu 72 000 Sk (§ 7 ods. 2 vyhlášky). V zmysle § 7 ods. 3 vyhlášky v prípadoch hodných osobitného zreteľa môže súd odškodnenie primerane zvýšiť, a to i nad ustanovené najvyššie výmery odškodnenia.

Náhrada za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia stanovená na základe počtu bodov stanoveného v lekárskom posudku predstavuje jednorázové odškodnenie za bolesti spôsobené poškodením zdravia, jeho liečením alebo odstraňovaním jeho následkov, za nepriaznivé dôsledky pre životné úkony poškodeného, pre uspokojovanie jeho osobných a spoločenských potrieb alebo pre plnenie jeho spoločenských úloh. Výška konkrétneho odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia závisí jednak od ohodnotenia v lekárskom posudku a jednak od toho, či a v akom rozsahu a s akými prejavmi došlo k zmene stavu pred vznikom škody a po ňom. Dôvody umožňujúce výnimočné zvýšenie odškodnenia za bolesť treba vyvodzovať predovšetkým z okolností vymedzených v bode I ods. 6 zásad pre hodnotenie odškodnenia za bolesť, tvoriacich prílohu A vyhlášky č. 32/1965 Zb., najmä ak ani zvýšenie odškodnenia na dvojnásobok základnej sadzby nepostačuje na primerané zmiernenie ich následkov. Pre správne určenie výšky odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia je nevyhnutné najskôr zistiť, aké mal poškodený predpoklady pre svoje uplatnenie v živote a v spoločnosti pred vznikom škody, a aké predpoklady má po vzniku škodlivej udalosti. Z porovnania týchto predpokladov možno potom vyvodit' záver, či a do akej miery boli touto udalosťou zúžené alebo stratené možnosti uplatnenia sa v živote

a spoločnosti. Odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia má vo svojej podstate predstavovať náhradu za preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre život a životné úkony poškodeného, pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo pre plnenie jeho spoločenských úloh. Sťažením spoločenského uplatnenia je preto potrebné rozumieť jednak vylúčenie či obmedzenie účasti poškodeného na plnom osobnom a rodinnom, spoločenskom, politickom, kultúrnom a športovom živote, jednak sťaženie či dokonca priamo znemožnenie výkonu či voľby povolania, voľbu životného partnera, prípadne možnosti ďalšieho sebavzdelávania. Vo výnimočných prípadoch hodných mimoriadneho zreteľa (§ 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb.) môže súd sumy odškodnenia primerane zvýšiť nad stanovené najvyššie sadzby odškodnenia bez akéhokoľvek obmedzenia.

Odvolací súd v zmysle uvedených zásad dôsledne postupoval. Odvolací súd v danom prípade k okolnostiam významným pre stanovenie výšky náhrady za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia súvisiacimi s úrazom žalobcu pri dopravnej nehode náležito prihliadol a dôvodne (ako i zhodne so súdom prvého stupňa) posúdil daný prípad ako zvlášť výnimočný, hodný mimoriadneho zreteľa, ktorý pripúšťa zvýšenie náhrady aj nad najvyššie výmery odškodnenia stanovené v § 7 ods. 2 vyhlášky č. 32/1965 Zb. Správne zhodnotil intenzitu bolesti utrpenej žalobcom pri poškodení zdravia, ktorá dosahovala mimoriadny stupeň, ako i konkrétne dôsledky, aké malo toto poškodenie zdravia na jeho životné úkony a akým spôsobom a v akom rozsahu boli možnosti žalobcu pre ďalšie uplatnenie v živote a spoločnosti obmedzené v porovnaní s predchádzajúcim rozsahom a kvalitou spoločenského a iného života. Hoci sa žalobcovi v dôsledku zhoršenia zdravia možnosti jeho uplatnenia vo všetkých sférach života podstatne zúžili, nie je zo života vyradený v mimoriadnom rozsahu a jeho možnosti uplatnenia nezanikli, len v podstatnej miere sa mu sťažili možnosti výkonu celej škály činností, ktoré pred poškodením zdravia vykonával.

Dôvod zasiahnuť do úvahy súdu o výške odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. dovolacím súdom, by mohol byť daný len v prípade, ak by bola porušená zásada primeranosti. Preskúmaním veci však dovolací súd dospel k záveru, že táto zásada pri posudzovaní primeranosti zvýšenia odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. v prípade žalobcu porušená nebola. Aj napriek tomu, že odvolací súd znížil násobky zvýšenia odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia priznané žalobcovi súdom prvého stupňa, tak 5 násobné zvýšenie odškodnenia za bolesť a 10 násobné

zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia priznané odvolacím súdom je i podľa názoru dovolacieho súdu vo vzťahu k zistenému skutkovému stavu a vykonanému znaleckému dokazovaniu primerané a žalobcovi sa nepodarilo preukázať, že by v danej veci išlo o taký prípad hodný osobitného zreteľa, pri ktorom by bolo odôvodnené vyššie zvýšenie odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia od zvýšenia vykonaného odvolacím súdom. Odvolací súd svoj iný právny záver aj náležitým spôsobom, zodpovedajúcim § 157 ods. 2 O.s.p., odôvodnil.

Za daného stavu, ak odvolací súd sa pri rozhodovaní neodchýlil od právneho názoru súdu prvého stupňa v otázke, že žalobcovi patrí podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. zvýšenie odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia, nemožno mu vyčítať záver jeho úvah o tom, akú mieru zvýšenia náhrady za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia považoval za primeranú. Pokiaľ teda odvolací súd považoval 25 násobok zvýšenia odškodnenia za bolesť a 30 násobok zvýšenia odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia (ktoré žalobcovi priznal súd prvého stupňa) za privysoké a pokiaľ za postačujúci a primeraný všetkým okolnostiam významným pre posúdenie danej veci považoval 5 násobok zvýšenia odškodnenia za bolesť a 10 násobok zvýšenia odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia, je jeho právne posúdenie veci správne a zodpovedá hľadiskám vyplývajúcim z § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. S jeho závermi, ktoré nevybočili z medzí hľadísk stanovených zákonom (§ 132 O.s.p. v spojení s § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb.) a ktoré sú v súlade s pravidlami logického usudzovania, sa Najvyšší súd Slovenskej republiky v celom rozsahu stotožňuje.

Pokiaľ žalobca v dovolaní namieta, že odvolací súd nerešpektoval záväzný právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyslovený v uznesení z 30. septembra 2009 sp. zn. 3 Cdo 77/2008, ktorým rozhodoval o dovolaní proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 27. novembra 2007 sp. zn. 6 Co 176/2007 a tento rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, túto námietku považuje dovolací súd za neopodstatnenú; odvolací súd neporušil povinnosť vyplývajúcu pre neho z ustanovenia § 243d ods. 1 O.s.p. Z označeného rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplýva, že dôvodom pre zrušenie predchádzajúceho rozsudku odvolacieho súdu bola existencia tzv. inej vady konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. spočívajúca v nepreskúmateľnosti rozsudku v časti týkajúcej sa náhrady za vytrpenú bolesť a nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) v časti týkajúcej sa náhrady za vytrpenú bolesť ako i náhrady za sťaženie spoločenského

uplatnenia, keď odvolací súd nesprávne pri rozhodovaní o týchto nárokoch zohľadnil právnu úpravu (zákon č. 437/2004 Z.z.), ktorú nemohol na daný prípad aplikovať. V ďalšom konaní sa odvolací súd neodchýlil od uvedeného záväzného právneho názoru (aplikoval správny právny predpis – vyhlášku č. 32/1965 Zb.); odvolací súd teda právny názor dovolacieho súdu vyslovený v jeho zrušujúcom uznesení z 30. septembra 2009 sp. zn. 3 Cdo 77/2008 rešpektoval.

K tej časti dovolania, v ktorej žalobca poukazuje na priaznivejšiu v súčasnosti platnú právnu úpravu odškodňovania bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia, dovolací súd odkazuje na právny názor vyslovený v odôvodnení zrušujúceho uznesenia z 30. septembra 2009 sp. zn. 3 Cdo 77/2008, od ktorého sa nemá dôvod odchýliť, a poznamenáva, že súd pri aplikácii určitého všeobecne záväzného právneho predpisu je povinný riadiť sa jeho ustanoveniami, pokiaľ sa vzťahujú na prejednávajúcu vec. Súd nemôže nerešpektovať právny predpis (interpretovať ho spôsobom, ktorý tento predpis neumožňuje) s odôvodnením, že daný predpis je vývojom prekonaný a postupovať podľa nového právneho predpisu, ak tento nový právny predpis v prechodných ustanoveniach jeho aplikáciu vylučuje. Podľa prechodného ustanovenia § 11 ods. 1 v súčasnosti platnej právnej úpravy, ktorou je zákon č. 437/2004 Z.z., sa na bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku úrazu a iného poškodenia na zdraví, ktoré bolo spôsobené pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, vzťahujú doterajšie predpisy. Keďže k poškodeniu zdravia žalobcu úrazom došlo pred účinnosťou zákona č. 437/2004 Z.z. (1. augusta 2002), nemožno v zmysle vyššie uvedeného náhradu za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia posudzovať podľa tohto zákona, ale podľa vyhlášky č. 32/1965 Zb.

Z uvedených dôvodov je zrejmé, že žalobca neopodstatnene napadol rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nespočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) a keďže neboli zistené ani ďalšie dôvody uvedené v § 241 ods. 2 O.s.p., ktoré by mali za následok nesprávnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

V dovolacom konaní (procesne) úspešnej žalovanej vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalovanej náhradu trov

dovolacieho konania, lebo v zákonom určenej lehote nevyčíslila požadovanú náhradu trov dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 a 2 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 24. februára 2011

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková